

Titel**En bid af historien renæssancen 1536-1660**

Tema:

Renæssancen (reformationen og Christian d. fjerde)

Fag:

historie

Målgruppe:

Mellemtrin og udskoling

En historiehumoristisk tv-serie: TV2 Danmark, 50 min., 2016.Faglige kategorier
(Max. 3)**Faglig relevans/kompetenceområder**

Denne tv-serie kan bruges som baggrunds-appetizer til et undervisningsforløb i først reformationen og senere i 1600-tallet under Christian d. fjerde. (Historiekanonpunkterne *"reformationen 1536"* og *"Christian IV"*). På underholdende vis får eleven indblik i renæssancens kulturhistorie herunder tøj, madlavning og kønsroller.

Forenklede Fælles Mål honoreres i historie under især kompetenceområdet *"Historiebrug"* og *"Kildearbejde"*, da tv-serien under vejs problematiserer, hvad vi ved om renæssancen i 15. og 1600-tallets Danmark, og hvordan disse opfattes i nutiden.

Ideer til undervisningen

Læreren kan stille vejledningens fire elevspørgsmål før eller efter visningen, og for at lette lærerens forberedelse rummer vejledningen også svar på elevspørgsmålene. Læreren kan selv flytte spørgsmålene over i andet format, samt omformulere og bruge spørgsmålene mere målstyrende.

1. Husk tilbage på, hvad Rasmus Bjerg og Hella Joof fortæller om renæssancen. Hvilken sygdom var især dødelig på dette tidspunkt i Danmark, og hvad kan I ellers huske, der truer det danske rige i denne periode?
2. Forklar, hvad sker der i år 1536 med reformationen. (fx kritik af katolicismen, afladshandel, menneskets forhold til Gud...)
3. Hvorfor brændte man hekse af i denne tid, og prøv at forklare de barske metoder, man kunne bruge for at slippe af med heksene?
4. Hvem var Christian d. fjerde., og kom med et bud på, hvorfor han var så populær.

Svar på elevspørgsmål:

Ad 1: Pesten, også kendt under navnet "*Den sorte død*", plager den danske befolkning flere gange i renæssancen. Udover det oplever man en mindre istid, og det medfører, at svenske hærtropper kan marchere hen over bl.a. Store- og Lillebælt, hvilket leder til blodige sammenstød. Christian d. 4. taber mange kostbare søslag, og Danmarks magt synes derfor begrænset. Det danske rige trues altså på mange fronter, men rent økonomisk er det en god tid for den danske adel og mange handelsfolk.

Ad 2: 1536 er året for reformationen. Den kristne tro i Europa deles nu op i to retninger: katolicisme (den gamle trosretning) og protestantisme (den nye trosretning). Dette sker, da den tyske munk Martin Luther i 1517 slår 95 teser (kritikpunkter) op på kirkeporten i Wittenberg. Her kritiserer Luther utallige ting ved katolicismen, som f.eks. at man med penge kan sikre sig frelse (afladsbreve). I 1536 bliver den danske kirke, men også mange andre nordeuropæiske kirker, reformeret, så de nu dyrker den protestantiske tro. Det betyder bl.a., at messerne i de danske kirker ikke længere foregår på latin, som kun de fineste og mest lærde borgere kunne forstå. I protestantismen er der også et direkte forhold mellem den enkelte person og Gud, hvor præster ikke kan blande sig i det anliggende.

Ad 3: I renæssancen brændte man hekse af, fordi man troede, at de var skyld i, at høsten måske havde slået fejl. Man mente også, at disse kvinder, man anså som hekse, stod for trolddom og anden ond magi. Disse kvinder var hovedsageligt ældre, dvs. 45 år eller ældre, og ofte fattige. Katolicismen havde i højere grad taget sig af samfundets underklasse, men det ændrede sig med reformationen. Derfor kom der flere fattige, og i de økonomiske krisetider kunne en tiggerske i en fortvivlet tilstand komme til at forbande dem, der ikke hjalp dem ud af deres nød. Her kom grundlaget for en heksesag, og disse endte tit med en henrettelse af heksekonerne, hvilket oftest skete med en langsom og pinefuld død på et bål. Dog har man også hørt om nogle tilfælde, hvor hekse blev druknet.

Ad 4: Christian d. fjerde er den konge i Danmark, der har regeret i længst tid. Han var en konge med store visioner, der både ledte Danmark og Norge, og det er nok derfor, Christian d. fjerde huskes som en god konge med hans martyragtige kendetegn: håret sat i en stram pisk og en klap for øjet grundet et søslag mod Sverige. Man må dog sige, at han på mange punkter ikke formår at leve op til Danmarks drømme som en stor europæisk stormagt. Han taber i 30. års-krigen til Sverige, og vores naboland står tilbage som Nordens største magt. Mange husker ham til gengæld for de flotte bygningsværker, han får opført i sin regeringstid. Heriblandt kan nævnes Rundetårn, Børsen og Rosenborg Slot. Christian d. fjerde kører også Danmark i sæk økonomisk, ikke desto mindre minder han os stadig den dag i dag mest om gyldne tider med unikke bygningsværker.

Supplerende materialer

- Besøg <https://ucc.dk/cfu/vejledning/kulturfag/historie> for inspiration til yderligere undervisning. Se især historiekanonpunkterne "[reformationen](#)" og "[Christian IV](#)"
- Tv-serien kan indgå i et tværfagligt samarbejde mellem historie og hjemkundskab. På nedenstående link kan hentes historiske opskrifter på let engelsk
<http://cookit.e2bn.org/historycookbook/>